

studujících, zahraniční studující (především mimo EU) a soustavným důrazem na akademickou kvalitu a výkon.

Přes jistou nevyrovnanost a drobné organizační komplikace byla konference v Krakově velmi přínosná

a všem účastníkům umožnila promýšlet klíčové problémy současného vysokého školství v kontextu střední a východní Evropy.

Karel Šima

16. seminář Hodnocení kvality vysokých škol, 21. – 22. 5. 2015, Telč

V měsíci květnu se v Telči uskutečnil tradiční seminář zaměřený na témata související s hodnocením kvality vysokých škol, který pravidelně organizuje Masarykova univerzita ve spolupráci s Centrem pro studium vysokého školství, v.v.i., Českou konferencí rektorů a Radou vysokých škol.

Letošní 16. ročník s podtitulem „Cesta do hlubin prvákovy duše“ se věnoval problematice vstupu na vysokou školu, a to hned z několika perspektiv. Ústředním tématem přednášek a diskusí prvního dne semináře byla především psychologická a sociologická sonda nastupující generace vysokoškolských studentů v souvislosti s fenoménem tzv. vynořující se dospělosti (*emerging adulthood*).

Z pozice vývojové psychologie téma uvedla Lenka Lacinová z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity (MU). Představila účastníkům semináře výsledky probíhající longitudinální studie Institutu výzkumu dětí, mládeže a rodiny, která od roku 2012 sleduje vývoj autonomie a identity mladých lidí ve věku mezi 18 – 25 lety a pracuje

právě s konceptem vynořující se dospělosti jako samostatnou etapou ve vývoji člověka mezi dospíváním a dospělostí. Právě tato životní fáze, která začíná zhruba ukončením středoškolského vzdělání a kryje se tedy s počátky a průběhem vysokoškolského studia, byla živě diskutována v souvislosti s tématy, jež jsou pro vysoké školy vysoce aktuální a mezi něž patří například způsob práce s uchazeči a studenty prvních ročníků či problematika motivace ke studiu a jeho dokončení.

Ze sociologické perspektivy na téma navázal i příspěvek Lenky Slepíkové a Petra Fučíka z Ústavu populačních studií, rovněž z Fakulty sociálních studií MU. Jeho autoři se zaměřili na aspekty vývoje životních drah současné mladé generace v ČR a otevřeli otázky spojené se vstupem širšího spektra studentů na vysoké školy a relativizací výhody získání vysokoškolského titulu ve vztahu k trhu práce. Příspěvek Petra Černíkovského (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) shrnul domácí zkušenost z masifikace vysokého školství a rozšiřování přístupu k vysokoškolskému vzdělání zasadil do širšího kontextu vývoje v zemích OECD.

V posledním bloku prvního dne konference se pak pozornost obrátila

k přijímacímu řízení. Příspěvek Karla Šimy z Centra pro studium vysokého školství, v.v.i. se věnoval otázce dosavadního vývoje poptávky po studiu a jejího vztahu k nabídce studia na základě analýzy dat o přijímací řízení, které od roku 2004 sbírá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Přednesené závěry ukázaly nové možnosti pro vysokoškolskou politiku jak na národní, tak na institucionální úrovni. Ondřej Šteffl ze společnosti Scio nastínil účastníkům semináře různé profily uchazečů o studium a v té souvislosti také identifikoval nejdůležitější motivační faktory vedoucí k volbě dané vysoké školy. Vzhledem k tématu semináře je bezpochyby dobrou zprávou, že v popředí zájmu uchazečů stojí především vnímaná kvalita vysoké školy, tedy kvalita pedagogů a kvalita získaného vzdělání.

Živé diskuse na semináři pokračovaly i v rámci druhého dne, kdy na řadu přišlo palčivé téma studijní neúspěšnosti. Schopnost vysoké školy udržet si studenty (*retention rate*) a její protipól, tzv. *drop-out* si v poslední době hledají své místo i na poli institucionálního výzkumu českých vysokých škol, které se stále častěji věnují hlubší analýze příčin tohoto jevu. V Telči své zkušenosti představily dvě největší české vysoké školy – Masarykova univerzita a Univerzita Karlova. Ondřej Hoffrek, který se problematice věnuje na Odboru pro strategii MU, účastníky seznámil s vývojem nástroje pro zjišťování příčin předčasného ukončování studií, který MU aktuálně využívá, a svým kolegům

představil také praktické tipy na realizaci podobných šetření. Diskutován byl přínos tohoto výzkumu v kontextu institucionálních průzkumů realizovaných v rámci univerzity. Věra Štátná, reprezentující Univerzitu Karlovu, upozornila na základě výsledků šetření, které si univerzita realizovala v rámci projektu KREDO, na složitost problematiky předčasných odchodů ze studia. Nikoliv překvapivě provedená analýza ukázala, že tyto odchody jsou výsledkem společného působení faktorů individuálních i strukturálních, které vytvářejí spleť sítí a nepřinášejí jednoduchá řešení.

Seminář zakončil blok zaměřený na počátky studia na vysoké škole. Pozornost se obrátila zpět do oblasti psychologické ke zkušenostem studentů prvních ročníků a jejich prožívání začátku studia a integrace do akademického prostředí. Na základě kvalitativní obsahové analýzy textově zaznamenaných pocitů prváků-mediků Jiří Mareš z Ústavu sociálního lékařství Univerzity Karlovy představil účastníkům koncept „skrytého kurikula“. To je, na rozdíl od kurikula formálního, tvořeno subjektivním pohledem aktérů „zevnitř“ a zahrnuje vlivy, které utvářejí především studenty, ale i učitele ve škole a učí je tomu, co není školou zjišťováno (a často ani zamýšleno): učí je, jak školu „zvládnout“.

Prezentace ze semináře jsou dostupné na webové stránce <http://www.hkvs.muni.cz/hp2015/program/>

Soňa Nantlová